

Jeroen Kummer

INBOEDEL

de dingen konden er niets aan doen, lagen radeloos
voorhanden.

dat landschap gaf zich maar een houding, hij kon
er zich uit terugtrekken, erin een leegte achterlaten,
het in zijn leegte achterlaten,
eraan voorbijgaan,
het kon ontgonnen worden, gedraineerd, in cultuur gebracht, bewoond raken,
aangetakt op snelwegnetwerk, ontsloten voor de wereld,

het deed zich voor, zoals het uitbleef.

landschappen, van hoeveel was hij er vervuld geweest, inmiddels?
en hoeveel had hij er gevuld? akkers, gerooid,
weiland, slotenlinten, rijen populieren,
zijn bewustzijn was erin onthaald, de aanblik haalde hem binnen,
voornamelijk vanuit de trein, op reis,
hij begaf zich zelden meer in ruimte onder blote hemel.

landschap zocht hem aan: belofte, voetval en -wassing.
dit bewoonde hem, het potentieel van afstand
onaflegbaar, maar aanwezig.
hij kon erin opgaan, het naar zijn kamer meenemen, de kim ook,
de wolken, door laag herfstlicht aan de onderkant beschenen,
bestrijking, hij ging er niet verloren in, het heette
hem welkom en omgaf hem, terwijl hij het verliet.

braakland, droge greppels, bietenvelden, leeggeogst, balen kuilgras,
zoals het buiten hem binnenhaalde, hij dat buiten mee naar binnen nam,
zijn kamer in, aan het venster starend
erin nahing:

het uitzicht op de exercitieplaats van de kazerne,
perkenaanplant, de blauweregengewingerd, aan de pui gespijkerd, de boom
in de as van de cour, vergelend nu,

langs het hek de smalle straatweg, het trottoir, mensenleeg, bij avondval kwam hem in huis.

zijn kijken eiste dat hij zich ermee verstond.

zo ook langs uiterwaarden, de rivier: twee bruggen,
met aanklamping van beide oevers,
sjorden de IJsselloop in vaste banen, kade, stroomafwaarts opdoemend
het stadsfront, betonnen, loze aanlegsteiger naast de Bovenhaven,
Oorgatsbrug, achter de rug om van de Prinsenstraat de Koornmarktspoort,
de raadhuisstoren, tegenover het station de grauwe sleep langs Seveningen,
aangeslibd het Eiland, weiden, bedijkt,
om terpboerderijen en het malse hooiland
splitste zich het water, log, in negenvingerige deltamonding, Kattendiep,
de Ketel, Reve, Noorderdiep, het zeegat uit, richting Lübeck, Sont en Riga
voltrok het zich, op dit moment,
pal achter zijn woning.

waarvan akte?

nog een kindertijd lag hem te wachten:
in een landschap, stadsbeeld, Wageningen.
de voorde, doorwaadbare plaats van tijd, bracht hem aan de boorden
van de Rijn, de Berg op, naar de hoeve met het panorama en terug,
beneden, het plein, hotel *De Wereld* en het blote standbeeld, de fabriekspui,
met rijen donkerpaarse gloeilampen bezet, de ochtenden
aan moederhand, tot aan het zebrapad voorbij de *Albert Heijn*, dan verder
in zijn eentje, op de stoep, een eind weegs de drukke straatweg af, rechts
het razende verkeer, opkomend winterdaglicht tegemoet, linksaf
tot aan zijn eerste school, de eerste speelplaats, met het kelderluik
van roestbruin gietijzer, dienst doend in het echt als scheepsdek,
een schuit in nood, met slagzij, kapseizen, de af-
sprong in een zee van tegels, dit drama opgevoerd in samenspraak
met Nigel, uitverkoren klasgenoot uit Engeland, de Britse prins en lichtmatroos:

het leek een thuis hem toe, hij kon het uittekenen, als plattegrond.

iets van zichzelf had hij, ergens, daarin achtergelaten, hij moest
erin zijn achtergebleven, op locatie. naar Kampen, de trein

had hij genomen, langs Amersfoort, de Koppelpoort, glimp
Achterberg, voorbij aan Veluwerand, 't Harde, Wapenveld,
Wezep, percelen vol ontschorste bomen op een rij, schietterreinen,
land waaruit de aardetinten wegvluchtten, vergroenend,
vervlakkend, tot aan de kalme zwaai richting de IJsselbrug,
het torentje van Hattem in de verte, ratelend het water
over, tussentijds de stilstand, het perron, de mensenzwarte
voetgangerstunnel, betonnen zwenking van de trap omhoog,
emplacement, rangeerterreinen,
via de afgetakte boemellijn, vastgeklampt
aan bovenleiding, sleurde zich de loc
tegen de helling van de hoge spoorbrug op over het Zwartewater,
bestond dit,
en liet zich vallen in de rails de Mastenbroeker polder langs,
links 's-Heerenbroek, de Bovenkerkspits al zichtbaar,
de tuien en pylonen van de Molenbrug, de Sonnenberg,
vermolmde *Siebrand*-loodsen, overkapt met gietijzer
het eindstationnetje, benieuwde hem de gang, te voet,
over de IJsselbrug, de aanblik van de Buitenkerk,
het zeegat rechts, de ui-vorm van de raadhuisstoren,
de blanke schakeling van gevels aan de kade, synagoge,
Koornmarktspoort, over kinderkopjes schoot hem
de Prinsenstraat te binnen,
als een thuis.

hij ging naar buiten, gaf zich een houding in het bestaande,
de werkelijkheid aanvaardde dit, bezag het feit
met koele ogenstand. geen boodschap
had het hem omringende aan wat erdoor omringd werd.
hij begaf zich op weg: het herfstlicht omwierf hem, viel hem te voet.
zo trok hem ook een slentergang de Voorstraat door,
schoppend in het opgehoopt, vergeeld gebladerte,
door de Melksteeg naar de Oudestraat, Plantage, fier
de Nieuwe Toren, de opengewerkte gevelwand
aan het Van Heutszplein liet het zicht vrij op de kade, stroom,
aan de overkant nog grazend vee, de strandkom, jongensloos
nu, meisjesloos, de landtong met het bakken, de bunker
felbeschilderd, hoge boompertijen langs de zijarm, van mast-

sprieten vol de plezierhaven, de hefbrug op het Ganzendiep,
na de elleboogomarming van het Achterom bereikte hem
de Hagenkade, suggestie van een poort, in naam, gemis
en Buitenhaven, aangelijmd:

het licht omraadselde
de einder van het zeegat, hij kon het uitdenken, starend
aan zijn raam, nahangensziek, op de lege cour
van de kazerne, hij moest er niet de deur voor uit.

gesnoeid de blauwewegenwingerd, en ontbloesemd.

of de stad, zijn bestemming was: er te zijn?
de omgeving, het straatbeeld scherpte hem in
dat hij niet hoefde te blijven, hier niet, nergens
niet, blijven was nergens. in het uitgeblevene
tekende zich voor hem de omtrek af
van wat er te gebeuren stond, althans
had moeten staan. nauwkeurig opgeschreven
kreeg het, vreemd, vanzelf al pathos mee.

hij verliet de woning, om te dichten de kier
tussen zijn denken en de wereld koos hij
zijn woorden zorgvuldig, de route liep
via de Koornmarkt, linksom de kromme rooilijn
van de straat die lusgewijs de Bovenkerk omsloot, het Muntplein
over, de bolle keien, weerspanning, blinkend schelpenstrand,
met de ronding mee de Venestraat in, Graafschap, het Dolfijnenhuis
voorbij, barokke sparteling, hoog aan de pui gesprongen, af-
gegleden, door de asfaltbocht de IJsseldijk, rechts
de façade, bars, van zijn voormalige lyceum, het spijlenhek
waarachter het plein met fietsenstalling, jammerlijk intact
hetzelfde afdak nog van morsig golfplaat, de lange schoorsteen
van de melkfabriek, langs de Bovenhaven naar links
onder de rij kastanjabomen het klinkerweggetje dat leidde naar het -hoofd,
de houten picknicktafel, naast de kapotte, betonnen aanlegsteiger, met uitzicht
op de herfsttrivier, verwelkend groene uiterwaarden aan de overtoom,

boomcoulissen, fouragerend

het tumult van een troep ganzen, merkwaardig helder op het water aangedragen.

zoals het zich voor hem vernederde, dat landschap, een voetwassing, ontboezeming, een sacrament.

een sigaret?

wanneer hij het opschreef, hoe nauwkeurig ook, werd het een ding, verzelfstandigd, een beeld, afgietsel, een voorstelling van zaken, alleen in zoverre corresponderend met de werkelijkheid dat er exact dezelfde selecties, constructies en verdraaiingen in zichtbaar werden als het bewustzijn eigen dat eraan gestalte gaf: geen recht deed dit aan Nigel,

aan zijn lach, de lyriek

en samenzwering van het spel, die jongen kwam er niet mee terug en op de locatie van het schoolgebouw en -plein was, intussen, het overdekte winkelcentrum opgetrokken, het schip, het kelderluik allang met man en muis vergaan, de kier werd nooit gedicht.

hij stak een sigaret op, starend uit zijn geopend erkerraam, het uitzicht op de kazernebinnenplaats, de omsloten hof, de kooromgang daarachter van de Bovenkerk, dwars het zadeldak, pinakels, de spits de hoogte in, terwijl de roekenzwerm zich kwam verzamelen, kiftend, voor de nacht, cirkels trok, kringen, kolkende formaties aan de hemel en zich slingerde om de torentrans, opeengepakte werveling, plots afzwenkend, verschrikt van richting omslaand, tot waaiervorm verwijd, vaartloos, haast stilstaand, en dan zich uit liet vieren in glijvlucht, slierten, in strikken, krullen neergestreken op het daklandschap, even abrupt weer op de wieken, alsnog tot rust gekomen in de lukraak vastgestelde orde.

een vorm van zelfobstructie was zijn zinsbouw: zijn medium “de tamelijk lange volzin, met veel weerstanden erin ingebouwd, de complicaties en gaten die in dat weefsel ontstaan”, “een essayeren met behulp van een klein systeem van werkzame trefwoorden”, “kernontroeringen”. de dingen begonnen hem moe te worden: net zo goed, zelfs beter

af waren ze zonder zijn bedenken, hun voltooidheid stond hem
in de weg, hij liet de feiten
niet begaan.

of naar Amsterdam te sporen, Amersfoort voorbij, het Gooi,
van het Naardermeer de verbouwereerde weidsheid, Diemen,
Weesp, ontroostbare flatrijen, volgzaam de bocht van het Amstelstation,
de molen, Oost, Indische buurt, richting de zwaai van de IJ-oever
herkende hem rechts het zeevat, lichtomraadseld, de omkade riviermonding
links, Montelbaanstoren,

in de vertragingen, het ogenschijnlijk nodeloze
oponthoud en talmen deelde zich aan hem vermoeden mee
van wat het was dat er te wachten stond:

wriemelend de voetgangerstunnel, het stationsplein, Damrak,
Florentijns rood de Beurs van baksteen, linksaf de Wallen
op, Oudekerksplein, de penose in patriciërspanden, pakhuizen
met achter de ramen neonbeschenen, uitgestalde negotie,
de witgeverfde daklijsten, kozijnen, erkers opgelend
in de lage herfstzon, Oudezijds, Kloveniersburgwal, fijn gesneden gem
als het Munttorentje, Rembrandtplein, via de Utrechtsestraat, drie-
grachtengolving, over het Frederiksplein langs de betonnen bankkolos,
Stadhouderskadekruispunt, de Van Wou-, de Pijp,
coulissenlandschap van, vergooid, zijn jaren als student, links
door de Rustenburgerstraat de Diamantbuurt in, de welving, ronding
van de gevelrijen, tot aan de oever van de Amstel, dakloos
de grijze waterbaan, overgestoken, hem verwelkomde
de promenade langs het water, stroomafwaarts, Magere Brug,
Blauwbrug, Stopera, eigenlijk niets te zoeken hadden zijn gedachten
in deze opgedoekte habitat van adolescentie, jongvolwassenheid, on-
herroepelijk de Oudemanhuispoort, Achterburgwal, ervan vervreemd
de Lange Niezel, een laatste gang de Zeedijk af, naar links, het station
verbond zijn wandeling met het station.

voldongenheid van het voorhandene: van zijn toedoen wars, al vóór
zijn komst, geboorte, was er een stand van zaken voor hem klaar gelegd,
onafwendbaar,

hij had zich daar maar in te schikken. dat die ruimte
hem te voet zou vallen, waartoe de reizen, slenterpaden? even

weerloos als ontwapenend lag dat weiland achterover, naakt,
een arm onder het hoofd.

hij betrad de woning, sloot het tuimelraam van het benedenvertrek,
uitziend op de straatweg, verhing op de kleeerhaak
het opgeluchte overhemd en besteeg de wentelende trap
naar de tussenverdieping, om op de overloop de kat
te begroeten, aan haar staart haar achterpoten op te hijsen,
haar protest te vernemen, installeerde zich thuis, spoelde
de vaat om, zeulde de volle wasmand naar de zolderetage
en stopte het goed in de trommel, stelde het programma in, keek
het journaal, nam een douche, schoor zich vluchtig, pakte
zijn tas in voor morgen, legde zijn kleren vast klaar,
de strip pijnstillers op het aanrecht, met enige tijdsverdichting
duwde hij de geurende was in de droogmachine, verzorgde
het huis als was het zijn lichaam, schreef de dag af en posteerde zich
aan het geopend erkerraam, met de houding die hij zich gaf
nu samenvallend.

de rinse, vochtige oktoberlucht
drong zijn kamer binnen, hij was ervoor geboren.

elk object, zelfstandig naamwoord, zocht bepaling, smeekte erom
gekwalificeerd te worden, verbijzonderd, om zijn individualiteit,
zijn denken bracht dit aan het licht.

de wasdroger gaf
met een fluittoon aan dat het gedaan was, hij schakelde het apparaat uit,
poetste zijn tanden, liet het duister vallen, dat duister
viel ook, het was ononderhandelbaar, hij sloot het erkerraam,
ontkleedde zich, schoof tussen de lakens: deze coördinaten,
de plattegronden en het reliëf dat zij verbeeldden,
gestoffeerd ermee was zijn bewustzijn
geweest.

achter het venster, bespikkeld, verhief zich het nachtgewelf, hij voelde
hoe het hem opnam.